

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A magyarosítás alapelmélete.

Irta: *Birczi László.*

Minden nagy eszmének közkincese való tételénél a főrugó, a legnagyobb erő, a kivített és az életben való alkalmazást biztosító tényező a szeretet volt. Szeretet az eszme terjesztője részéről és szeretet az eszmét felszívó egyen, vagy néptömeg részéről. Azért a legfontosabb kellék, amire a magyarosításnál szükségünk van, hogy a magyarosításnak nagy és nemes eszméjét a gondjainkra bízott iskolán kívül a néppel, a felnőttekkel *megszeretessük.*

Az a kérdés most már, a szorosán vett népiskola keretein belül, t. i. a katedréről megszerettethetjük-e édes hazánk nyelvét a kívülállókkal, nem magyarajkú honfitársainkkal? Röviden felelek, minden készült-ségünk és a legodaadóbb ambíció ellenére: nem!

Az iskola nem elégséges arra, hogy általa tótjainkat, románjainkat és a többieket meghódítsuk, a magyar haza hű fiaivá tegyük. Nem pedig azért, mert a korunkat jellemző tülekedés a létért, a mindennapi kenyérért való küzdelem egyszerűen közömbössé teszi népünket az iskola iránt. S lehetünk mi akár aranyszájú szószólói a magyarosításnak, agyon-gyötörhetjük bár magunkat négy fal által határolt birodalmunkban: elért sikerünk egyszerű kártyavár lesz, melyet a legelső szellő úgy elhord, mint a játszó gyermek lehelle a parányi pelyhet!

Hiába tudnak oly szépen magyarul gyermekeink, hiába hallunk ékes magyar szót a legtótább falu utcáin, mindez csak illúzió marad mindaddig, míg a nem magyarajkú szülők odanyilatkoznak, hogy a magyarosítás a tanító úr pusztá passziója!

Meg kell tehát győznünk a népet a magyarosítás fontosságáról, rá kell vezetnünk magukat a szülőket a magyar nyelvtudás fontosságának ismeretére és ezzel kapcsolatban a magyar haza igaz, őszinte és öntudatos szeretetére. E cél elérésére nem elég a népiskola, ki kell lépniünk a gyakorlati élet mezejére, kutatnunk kell a néplelék vágyódásai között, észre kell vennünk azokat a bajokat, amelyek orvoslásra várnak, be kell térniünk a viskókba, részt kell vennünk a kupaktanácsokon, meg kell lépniünk népünket verejtékes munkája közben, oda kell állanunk a betegágyak mellé s hol a krisztusi szeretet vigasztaló szavával, hol a tettek emberének buzdító ígéivel, hol pedig a komoly tanácsadás biztos fegyverével kell magunkhoz láncolnunk a népleket, mert csak így,

— csakis így és nem másképp! — lehetséges az, hogy az anyagi gondokkal küzdő s úgyszólván fásultságban élő népet lassan, de biztosan rávezethetjük ama igazság elfogadására, hogy Magyarország csakis a magyaroké, tehát mindnyájunknak magyaroknak kell lennünk!

A tanítónak önmagától, minden más befolyástól menten, pusztán a józan szemlélődés alapján kell rájönnie arra, hogy tulajdonképen az ő falujában mik is azok a kívánalmak, amelyek teljesedésének előmozdításával magához láncolhatja és így lassan, de biztosan a maga fenségesen magyaros lelkének formájára idomíthatja népet!

Akárhány tanító a legnagyobb buzgósága mellett is azt tapasztalja, hogy tanulói csak immel-ámmal kapiskálják a magyar szót! Ez is igen természetes, hiszen a gyermek nem részesül otthon buzdító szóban, nem nógatja őt apja, anyja; egyszerűen azért, mert a tanító vele, a felnőttel, a szintén irányításra szorulóval, mit sem törődik! Minek törődjék hát akkor ő az iskolával?...

A mai tanítóhivatalnok rendszer mellett ott állunk, hogy a szülők nem azért küldik gyermeküket az iskolába, mert ott gyermekeik szépet, nemeset, jót és főleg magyaros tanúlhatnak, hanem azért, mert a kisbíró kidobolta, hogy az iskolakerülő tanulók szülői ennyi, meg annyi birságot fizetnek!

A mai magyar tanítóság egy új honfoglalást van hivatva keresztül vinni s eme munkájában természetesen segítőkre, szellemi mecénásokra van szüksége. S mivel eme újkori honfoglalás kizárólag a föld népe körében, a falvakban játszódik le, ugyan ki volna más szellemi támogatója a tanítónak, mint saját lelkése és a harmadik intelligens tényező, aki a néppel foglalkozik: a jegyző.

Sokan kedves kartársaim közül azt mondják erre, hogy mindez igen szép, mindez igazán eszményi dolog, de kivihetetlen. T. i. lehetetlenség, hogy a tanító a nép egyik vezére legyen, lehetetlenség, hogy a mai társadalmi viszonyok között a tanító néptömegek lelki alakulásának irányítója legyen! Sajnos, eme néma kételkedésnek sok esetben igazat kell adnom! Igen sok helyen az iskolai helyi hatóság féltékenyen őrzi az iskola küszöbét, hogy azon túl valahogy ne lépjen a tanító! De a legtöbb esetben a közigazgatás legalsó szervei, a jegyzők részéről is érezhető amolyan atyáskodás-féle s mindezen jóindulatoktól annyira megcsömörlik a tanító, hogy még a színet-híret sem

ohajtja látni a falujának s örül, ha iskolájából is me- nekülhet! Bizony-bizony, az a mi nagy-nagy bajunk, hogy még ma is az a balhítél a köztudatban, mintha mi máshoz sem értenénk, mint az a-bé-abhoz. Az ugynevezett művelt középosztály még mindig egy fokkal lejjebb helyez minket önmagánál s egy csöppet sem érez kedvet arra, hogy szava- nak súlyával a tanítás-nevelés s így a magyarosítás nagy munkájában tekintélyünk emelése által segít- ségünkre legyen! Pedig de nagy tévedés ez, hiszen mi már annyira fölötté vagyunk az átlagembereknek, hogy méltánylásunkat nem egyéni hiúságból, hanem pusztán azért követeljük, hogy a rank bizott nép előtt elhangzott szavaink súlya emelkedjék!

De van még egy érdekes társadalmi tünetünk: az embereket nem egyéni képességeik szerint, hanem fizetésük nagysága után ítélik, méltányolják. Így pl. a 4 középosztályt végzett dijak a társadalom felfo- gása szerint több, mint mi, hiszen annak több az alapfizetése, mint nekünk.

Csoda-e, midőn a sokat emlegetett «nemzetfenn- tartó intelligencia» ilyen s ezekhez hasonló elvekkel van szaturálva, hogy a tanítóság szarnyaszegett kedvvel dolgozik s a magyarosítás csak csigaléptek- kel halad?

Igen sok esetben azonban maga a tanítóság is oka annak, hogy mindenfelől lenézés, gáncs és mellozés jut osztályrészeül! Pedig de könnyű kivívni állásunk tiszteletét! Csak kövessük Krisztust, ami örök esz- menyünket, teljesítsük kötelességünket és ne pisz- kítsuk be tisztés nevünket s végül legyünk szinma- gyarok: nincs az a földi hatalom, amely erőt venne rajtunk! Elemi erővel kell meggyőznünk a magyar társadalmat, rá kell vezetnünk az intelligenciát arra, hogy mi vagyunk hivatottak arra, miszerint az új Magyarországot megteremtjük; s ha majd ez átme- gy a köztudatba, lehetetlenség, hogy a magyar társada- lom szavának súlyával ne siessen segítségünkre, his- zen a végelemzésben ezzel csak önmagán segít?

Nagyon jól tudom, hogy idealizmust hirdetek s azt is tudom, hogy anyagi gondok között ideális eszméket szolgálni nehéz! Sanyaru anyagi hely- zetünk lépten-nyomon gáncsot vet elénk s hol az üres kamra, hol a síró gyerekek hada, hol meg az üres zseb juttatja eszünkbe magyar néptanítói mivoltunkat!

Azonban vagy igaz a közmondásos magyar haza- szeretet, vagy nem. Ha igaz, — aminthogy igaz is, — meg kell változnia a társadalmi felfogásnak, meg kell nekünk adni a minket megillető működési teret, meg kell adni nekünk a mindennapi kenyérre valót!

Lázás állapotban él az emberiség. Csak nézzünk körül a mi kis hazánkban! A magyar kultúra intéz- menyei versenyre kelnek a nyugati kultúrával, ettől kedvet kapnak nemzetiségeink s ok is előre törnek! Itt az utolsó perc, üstökén kell fognunk az alkalmat! Kulturális forrásban levő nemzetiségeinket a magyar kultúra sáncái közé kell terelnünk. A román «Astra» ötven éves kulturális ünnepet ül — román szellem- ben a magyar — Erdélyben. A tótság kifelé gravi- tál — a magyar felföldön. S ezalatt nekünk, magyar néptanítóknak azért kell könyörögnünk, hogy adas- sék meg nekünk a mód mindeme súlyos körtünetek megakadályozására! Bizzunk benne, hogy szavunk nem lesz a pusztába kiáltó szava s eme bizalommal eltelve lázas tevékenységgel vágjuk útját a bajok- nak, térítsük meg a tévelygőket s miniszterünk sza- vai szerint emeljük a magyar kulturát a — csilla- gokig!

A tanítók szipolyozói.

Irta: Stampay János.

Ha száz aranyom volna, bátran ki merném tűzni pályadíjjul azon tanító megjutalmazására, (teljesen kezdők bele nem értésével), aki még soha semmi- féle ügynök által kisebb, vagy nagyobb mértékben nem hagyta volna magát becsapni, és bizonyos vagyok benne, hogy penzemet megmaradna.

Szomorú, de való ez! Mea kulpát verhetünk mellünkre mindnyájan. Mások is sokan, de külö- nösen mi tanítók legtöbben, mert mi a legalkalma- sabb anyag vagyunk arra nézve, hogy holmi érték- telen, vagy ha esetleg értékes is, másutt, esetleg később felaron beszerezhető cikkek elfogadásába belemenjünk s aláírásainkkal sokszor évekre ter- jedő kötelezettséget vállaljunk, mi által nem egyszer szomorú nélkülözéseknek és még többször családi perpatvaroknak tesszük ki magunkat.

Igen, legalkalmasabbak vagyunk! Mert mire is ne volna alkalmas a mi szegénységünk és a mi intelligenciánk?

Ha szerény hajlékunkba beállit valamely jól öltözött úr vagy hölgy, már tanítói szerénységünk- nél fogva, ismeretlenül is előlegezett tisztelettel fogadjuk. Legkivált ha ketten jönnek. Illó bemu- tatkozás után még vendégszobánkba is bevezetjük, mert hiszen a pitvar ajtóban, vagy síró-rívó gyere- kekkel telt szobában urakat és hölgyeket csak nem fogadhatunk.

Ó, de hányszor megesik, hogy nem is mint ügy- nökök, hanem mint valamely jötekonysági egylet- nek önzetlen mágasrangú sáfárai (írók, művészek, grófok, bárók, barónok, esetleg saját kebelünkből felhasznált jobb képű alakok) kopogtatnak hozzánk, nemcsak hogy bevezetjük, hanem még cigarettával is kedveskedünk nekik, hogy a kék füst kissé el- takarja földhözragadt szegénységünket.

Es illó elhelyezkedés után megindul a szóaratat. A feleség rendszerint magára hagyja urát a «ven- dégekkel». Nem mintha nem érdekelné az ügy, amelyről tárgyalni fognak, hanem óvatosságból, mert érzi, hogy neki kevesebb ellenálló ereje van ilyenmő kapacitációk ellen. És aki ilyenkor legjobban aggódik, az a feleség. Mert — gondolja magában — hátha az ura sem lesz elég erős elkáldeni a — tisz- telt vendégeket.

A tanító nem győzi hallgatni az ékes beszédet, alig győzi kézbe venni a cifrábbnál cifrább nyom- tatványokat, amelyeknek legtöbbször már ott látja diszelegni szomszéd kartársainak ismert mánu- própriás aláírásait. Ez természetesen bátorságot és bizalmat kelt az ügy iránt, mert több ember ke- vesbbé tévedhet, legkivált, ha már a helybeli in- telligencia (pap, jegyző, orvos) aláírása is ott disze- leg. Hogyan is lehetne, miért is kellene épen neki ezen hasznos, vagy legszentebb ügy pártolása elől kitérni?

De mégis! Eleinte csekély fizetésére, nagyszámú családjára, vagy mint fiatal házastárs sok kiadására hivatkozik, ellenáll; de mikor a tisztelt vendégek intelligenciájára apelálnak s váltig bizonyítják, hogy intelligens ember, legkivált tanító, ajánlott cikkük nélkül nem is lehet el; avagy arra hivat- koznak, hogy ügyis csak néhány koronát kitevő havi részletről van szó, amelyet a legcsekélyebb övedelem is könnyen elbir, a tanító részben

már felkorbácsolt szégyenérzetétől is megtámadva, az ívet aláírja.

Legbosszantóbb a dologban az, hogy újabb időben a tanítók sokat hangoztatott nyomorúságát használják fel cégérül, amelynek enyhítésére különböző címeken kiadóhivatalok, s más cégek silány portékájuk után néhány percent hasznot juttatnak, csak hogy a vidéken annál biztosabban operálhassanak, — az amúgy is megfogyatkozott tanítói tekintély rovására.

Igy ülnek fel aztán a tanítók iránti számalomból mások is, *amelyen okkal-móddal segíteni szintén elsődrendű kötelességünk!* De aki mégis legtöbbször kapitulál, az a tanító.

Egyébként álljon elő az, aki ha most nem, valamikor régen lexikont, a magyar remek írók műveit, convertált, vagy Pesti Hazai sorsjegyet, ékszer, festményt, gépet, életbiztosítási kötvényt (nem első rendű cégnél s nem is a legkedvezőbb feltételek mellett), s a jó ég tudja, mi mindent legalább egyszer ne varratott volna nyakába?!

Hát én nyilván bevallom, hogy bizony becsapódtam nem is egyszer, hanem ötször is. S mindannyiszor egy-két három-száz koronám bánta és megbántam magam is.

Legolcsóbb, legmulattatóbb s egyúttal legfogatosabb volt az a becsapódásom, amidőn a helybeli intelligencia aláírásai után indulva egy budapesti cipőgyáros kiküldöttének felültem. Mindenki rendelt valamit, egyik cipőt, másik csizmat. Legyen hát nekem is.

A rendelmény megjött. De mily óriási volt megbotránykozásunk, midőn egyik-másiknak az első felhúzásnál kezében maradt a cipő feje, a talpa meg kiszaladt belőle.

Meg is fogadtam, hogy többé soha senkinek nem ülök föl, még ha szinaranyat kínál is.

Egyszer azonban, nem is olyan régen, sok más kísértés után, beállít hozzám két természetes hölgy. Fővárosi tanítónőknek adták ki magukat. Azzal köszöntöttek be, hogy ők a magyarországi tanítók özvegyeinek és árváinak javáért fáradoznak. A Karriereket kínálják.

«Karrierek!» Ki ne ismerné azóta e nevet? Szép hangzású név, amely mögött 10 kötet könyv áll s amelyeknek ára 96 korona. Kiadói azonban ismeretlenek. Váltig beszéltek, hogy e kiadványnak tiszta jövedelme a tanítók özvegyeinek és árváinak javára fordítatik s mutogatták kartársaim aláírásait. Én pedig védelmi állásba helyezkedtem.

A szent ügyre való tekintettel azonban teljesen kitérni nem akartam, miért is följánlottam, hogy azonnal szemük láttára a jelzett jótékony célra póstára teszek öt koronát, majd tizet ajánlottam fel, de ez nekik nem kellett (persze, mert ebből nem rebacholtak volna!) hanem csak a 96 koronás rendelés, mert csak abban van kifejezve az özvegyek és árvák igaz pártolása.

Végre is aláírtam. De nyomban meg is bántam. Elhatároztam azonban, hogy kikutatom, mennyi igaz abból, hogy a Karrierek tiszta jövedelme a jelzett célra fordítatik.

Előbb a Karrierek kiadóhivatalához fordultam. Itt azonban nem vallották ki, hogy mennyit adnak egy-egy rendelés után, sem azt, hogy ki a tulajdonképeni kiadó, csak annyit, hogy sokat adnak, amiről tájékozást nyújt a szövetség.

A szövetségtől végre sikerült őszinte szót valtanom.

S most egy nagy szám következik, amely előtt le a kálappal!

A Karrierek kiadóhivatala eddig 7667 koronát adott a Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége céljaira.

Szép összeg! Valóban szép! Azonban, ha figyelembe vesszük, hogy ez a nagy összeg a Karrierek «tiszta bevételeinek megfelelő 10%-jából folyt be», ha elgondoljuk, hogy egy-egy 96 koronás rendelmény után a jelzett jótékony célra legfeljebb 4—4 korona szolgáltatót be (mert tiszta haszon legmerészebb számításával sem lehet több 40%-nál, ennek 10%-ja nem egészen 4 korona!) akkor kezeinket összecsapva álmélkodhatunk azon, hogy hány tanítónak keservesen megszolgált 96 kemény koronája kellett ahhoz, hogy ily horribilis összeg szerepeljen a Karrierek jótékonyasága lapján a beszolgáltatót 4 koronából?

Mint hogy azonban a 10 könyv 20 koronát sem ér, a többi 72 korona a kiadó haszna és az utazó hölgyeké!

Tudom, hogy sok tanító pirulva és a bosszúságtól eltelve olvassa e sorokat, de most már békéljék meg s fizessétek meg pontosan a részleteket, kartársaim, mert egyébként az az ismeretlen társaság elveri rajtunk a port ügyvédjeivel, akiknek a fizetni nem tudó kartársak kioktatásáért bizonyára több jut a Karrierek jövedelméből, mint a tanítók özvegyeinek és árváinak.

Egyet azonban mégis mindenki megtehet s családjaik is áldani fogják érte, ha elfogadják és megtartják e tanácsomat. Ugyanis szegezzen mindenki íróasztalá fölé (úgy, amint én tettem a Karrierek vétele óta) egy névjegyet, amelynek tiszta lapjára e néhány szót írja: «Házalóktól soha semmit!»

És az intó szózat, reményilem, használni fog még olyan nagy urakkal s még olyan üdvösnek és hasznosnak látszó kínálattal szemben is!

Akinek mégis kellene a Karrierek, féláron átadom. Sőt!!

SZEMLE.

Az egységes tanítói fizetésért. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnöksége a különböző módon szárnyra kelt hírek alapján, hogy t. i. a tanítói fizetések rendezésével a hitfelekezeti tanítókat ismét mellőzés éri, az egységes fizetés kivívása érdekében az egri egyházmegyei tanítói körnek a legutóbbi tanácsülés elé terjesztett indítvány alapján újabb emlékiratot terjesztett a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé, melyben a Zichy Gyula gróf pécsi püspök vezetése alatt lefolyt IV. egyetemes kath. tanítói kongresszus határozatainak megfelelően hangsúlyozza, hogy a tanítóság nyugalma és békéje csak úgy és akkor biztosítható, ha a tanítói fizetések egységes alapon rendeztetnek s a tanítók a XI., X. és IX. fizetési fokozatokba a többi tisztviselőknél megállapított módon előlépés útján oszthatnak be s így az előlépésben csak jogerős fegyelmi eljárás korlátozhatja őket. — Az Országos Szövetség hivatalos lapjának, a Tanítónak, valamint a Keresztény Tanítónak is szíves figyelmükbe ajánljuk, hogy kísérjék lelkiismeretesebb buzgalommal, figyelmesebben a kath. tanügyi eseményeit. A kath. tanítóknak a fizetésügyben a Tanács elnöksége által összeállított emlékiratát a nagyméltóságú püspöki konferenciából a biboros hercegprimás legmelegebb pártfogással terjesztette a tanügyi kormány elé. Erről Vaszary Kolos bibornok-hercegprimás leiratban

ertesítette a kath. tanítóságot. A főrendek ülésén meg Csernoch J. érsek, Várady Árpád győri püspök emeltek fel hatalmas szavukat a tanítói fizetések sürgős rendezése érdekében. És minderről a magyar tanítóság annak idején örömmel értesült. És ha még előszámlálhatnók azokat az eseteket, amikor főpóstraink nem hivatalos formában szorgalmazzák illetékes tényezőknél a tanítói fizetések rendezésének gyors és a közmegnyugvást előidéző módon való rendezését, akkor nem irnának úgy, hogy a főpápok mit sem tesznek, magas befolyásukat nem érvényesítik kellőképpen a tanítók fizetése ügyében. Különben is az Országos Szövetség az őszre egybehívta a tanító egyesületek vezetőségeit s e gyűlésen épen a Kath. Tanügyi Tanács világi elnöke adta tudtul egyik indítványozó szavaira, hogy a kath. püspöki kar már az év elején a kormány elé terjesztette a tanítói kívánalmakat és hogy a főrendek ülésén a kath. püspöki kar tagjai meggyőző érveléssel sürgették a fizetési ügyben a tanítói kívánalmak gyors teljesítését. Miért nem vesz erről tudomást a Tanító?

—mb—

Tanítók az országgyűlési képviselőknél. A Kath. Tanügyi Tanács elnöksége tudvalevőleg még ez év első felében a tavaszi tanácsülés elé azzal az előterjesztéssel járult, hogy a Kath. Tanítók Országos Bizottságának a tanítói fizetések rendezése ügyében illetékes helyekre juttatott emlékiratát küldöttségileg nyújtanak át az esperesi tanítói körök és az egyházmegyei tanító-egyesületek a területükhöz tartozó országgyűlési képviselőknél. Az érdekelt esperesi körök és egyesületek vezetőségei nem is késtek a központ által megküldött emlékiratot a kívánt módon képviselőik jóindulatú támogatásába ajánlani. Számos esetben lapunk be is számolt az ily küldöttségek eljárásának eredményéről. A mozgalomnak ezt a módját, igen helyesen, a Magyar Tanítók Orsz. Szövetsége is kivételre ajánlotta a szövetségébe tartozó egyesületeknek. De ott már úgy látszik, hogy e mozgalom, a tanítói fizetések rendezése érdekében, az anyagi áldozatok hiánya miatt nem talál kivételre. A lapok közlései szerint *Mousson* Géza elnök keserű panaszoként terjesztette az elnökségi ülés elé, hogy vidéki elnökök beszámolóiból végtelenül szomorúnak látja a fizetésrendezés ügyét. Tudniillik a szeptember 14-iki elnökségi ülés határozata az volt, hogy minden tanítóegyesület küldöttségileg adja át a tanítóság memorandumát a vármegye országgyűlési képviselőinek, azonban eme küldöttségeknek kötelességévé tette az elnökség, hogy a memorandumot előszóval is ismertessék. Most a vidéki elnökségek azt a hírt hozzák, hogy a tanítóság a legtöbb helyen nem hajlandó deputációzni, mivel ennek anyagi költségeit a küldöttség tagjai nem bírják viselni. Ezzel szemben konstatáljuk, hogy a kath. tanító-egyesületek és körök késedelem nélkül tettek eleget a Kath. Tanügyi Tanács felhívásának, úgy, hogy alig van képviselő, aki a kath. tanítók útján a magyar tanítóknak a fizetésügyben kifejezett kívánságairól közvetlenül értesülést nem nyert volna. Megemlítjük, hogy ugyancsak a lapok közlése szerint a szövetség elnöke a kultuszminiszteriumban járt, hogy a fizetésrendezés ügyében tájékozódást szerezzen. Értesítették ott az elnököt, hogy az új javaslattal a tanítóság zöme meg lesz elégedve. (Tehát csak a zöme és miért nem minden hazai tanító!) A fizetésrendezésről szóló javaslat most a pénzügyminiszter előtt fekszik, de addig, semmiesetre sem hozzák nyilvánosságra, míg a

parlament elé nem kerül. A tanítóság körében jogosan végtelen nagy amiatt az elkéseregés, hogy a fizetéstervezetet hét lakattal őrzi a miniszterium, pedig azt a tanítóság bevonásával, nyíltan, megnyugtatóbb módon lehetne megcsinálni. Az államtitkár állítólag kijelentette, hogy januárra minden tanító élvezni fogja az új fizetés előnyeit. —mb—

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Tanítók Évkönyve.

A katolikus tanítóság szeret dolgozni. Mikor az ország tanítóegyesületi lapjai majdnem kizárólag fizetési és szolgálati panaszokkal vannak tele, ugyanakkor a katolikus tanítóság a férfias küzdelem mellett számos olyan tanulmányt és cikket bocsát a kath. tanügyi lapok (*Népnevelő, Jövők* stb.) rendelkezésére, melyek nyilvánvalóvá teszik, hogy munkakedve még ennyi megpróbáltatás után sem tört meg. Egyházi pedagógus, képzőtanár, városi és falusi tanító egyforma buzgalommal szolgálja tollával is a valláserkölesös nevelést, a hazafias szellemű és gyakorlati oktatást. Valóságos írói gárda alakul ki immár a gyakorlati kath. pedagógia embereiből. Ezt érzi a kath. tanítóság egyetemessége és egyre nagyobb érdeklődéssel várja a kath. tanügyi lapok számainak megjelenését.

Amde még nagyobb érdeklődéssel, örvendetes türelmetlenséggel várja a *Tanítók Évkönyvét*, mely ugyan még csak néhány (5) év óta jelenik meg, de máris nélkülözhetetlen irányítója, buzdítója, szövívője, vagyis benső barátja lett a kath. tanítóságnak.

Wohlmuth Ernő, az évkönyv szerkesztője, gondos körültekintéssel oly cikkeket és tanulmányokat sorakoztat benne, amelyek a fölmerült fontosabb tanügyi, valláserköles és társadalmi problémákról mintegy magasabb szempontból szolgáltatnak áttekintést, vagy mélyebb bepillantást engednek valamely kérdés ügyében. Aminek aztán az az örvendetes következménye, hogy a kath. tanítóságot továbbképzésre, részletesebb és bővebb tanulmányozásra serkenti, korezmékkal foglalkoztatja, helyes útra irányítja.

A *Tanítók Évkönyvének* most megjelent 1912—13. évi kötete is ilyen célokat szolgál.

Wohlmuth Ernő szerkesztő *Emberideál* címen a Nietzsche-féle Übermensch-typussal foglalkozik, amelyet teljes leplezetlen brutalitásában és velejáró durvaságában mutat be. Az önzésnek és erőszaknak törvényesítésével szemben a jó embert állítja ideálul. Nietzscheknek — «Ne kiméld felebarátodat» — elvével az Isteni Tanító — «Szeresd felebarátodat, mint magadat» — legfőbb parancsát állítja szembe, mert ebből sarjad az az emberideál, melyet a keresztény kultúra kell, hogy magáénak valljon.

Egy másik német férfiúról, egy igazi szellemóriásról szól *Káth* József cikke: *Goethe, mint*

pedagógus. Egy német Goethe-tanulmány alapján bemutatja Goethe pedagógiai fejlődésének külső körülményeit. Ismerteti Goethe nevelői elveit, idézi számos pedagógiai mondását; különösen «Vilmos mester tanulóévei» és «Vilmos mester vándorévei» ismertetése alapján mutatja be Goethe pedagógiáját. Rámutat arra, hogy az a Goethe, kit a vallástalanok magukénak vallanak, lelki fejlődésének akár kezdő, akár legmagasabb fokán újra és újra kénytelen volt a krisztusi nevelés eszméihez folyamodni, mert csak a krisztusi pedagógia alapján lehet morális erővel bíró embert nevelni.

Rovó Lajos az egyre gyakoribb diákönnyilkosságok okát kutatja s egyrészt az elhibázott házi nevelésben, másrészt az iskolába mesterségesen beállított materialisztikus irányban találja meg. Maholnap már az elemi iskolás tanuló is kitelik az öngyilkosság. Egyedüli orvoslás a vallásérkölszi nevelés.

Öveges Kálmán «*Új nyomokon*» címmel a mindennapi iskola, ismétlő iskola, ifjúsági egyesület egységes kapcsolatát kívánja és részletezi s pontokba foglalja azokat az intézkedéseket, melyeknek foganatosítása nélkül az iskola nem teljesítheti feladatát az életre való nevelés terén.

A tanító és a töke viszonyát *Kóródy Miklós* fejtegeti s kimutatja, hogy az iskolában szerzett népműveltségből elsősorban a nagytőkésnek van haszna. Az értéktöbblet létrehozásában a tanítónak is van része s épen ezért abból bizonyos hányad illeti meg. A termelt értéktöbblet viszonyítva a mai tanítói fizetés valóságos kizsákmányolása a tanítósnak.

Győrffy János a büntetőnovella által előidézett nehézségeket ismerteti s javítást célzó ankétet kér, melyre a tanítósnak is meghívandó.

A kath. tanítósnak egyik legfájdalmasabb kérdését óhajta orvosolni *Dreisziger Ferenc*, ki az igazgatótanítósnakról ír. Számos érveléssel bizonyítja, hogy a kérdés igazságos rendezése megnyírné hasznára lenne az egyháznak is.

Urbányi C. József a Katholikus Iskolaegyesület pártfogását kéri.

Igen gyakorlati kérdést tárgyal *Mayer K.* János kanonok, az egyházi zene lelkes harcosa: *Milyen munka vár a tanítósnakra az egyházi ének és zene kiművelésében?* Több fejezetben igen meggyőzően fordul a tanítósnak és részletezi, miként vihetők keresztül a szükséges reformok hogy a mindenféle oda nem való ének helyett az istentisztelet és templom méltóságának megfelelő módon zengjen Isten dicsőítése.

Éltes Mátyás az értekek gyakorlását tárgyalja. Ezáltal az agy fejlődik, a figyelem feszül. A figyelmet örömezzetek keltésével lehet fokozni.

Cserjesi Károly a tanteremben való torna-gyakorlatokat sorolja elő. Bizony, sok füledt levegőjű iskolában mérhetetlen haszonnal fog járni ennek a tornának alkalmazása; persze kellő szellőztetéssel kapcsolatban.

Külön-külön értékes kis kötetnek is beillenek *Kupa Dömötör* hű *Förster* fordítása: *Iskola és jellem*, — valamint *Németh Gyula* magyarázatai a kis katekizmushoz. Az előbbi az erkölcsnevelési világirodalom egyik legértékesebb remekét ismerteti meg a magyar tanítósnakkal, a másik pedig a hitoktatás mélyítésére ad vezetőt.

Az irodalmi részen kívül naptárt (az ünnepekről szóló pápai rendelet magyarázatával), bélyegilleték-, pósta-, távirat-, óraterv-táblázatok, iskolai egyházi hatóságok címeit, kath. tanítóknak orsz. bizottsága, K. Tanügyi Tanács, segélyalap, iskolaegyesület, Ker. tan. orsz. egyesülete stb. adatait tartalmazza az évkönyv, mely a kath. iskolák tankönyvjegyzékét is közli.

A kath. tanítósnak úgy *Wohlmuth Ernő* szerkesztőnek, mint a könyvet elismerése jeléül ingyen adományozó *Szent-István-Társulatnak* igazán nagy elismeréssel és hálával tartozik az Évkönyvért. Ha van rá még megjegyzésünk, az is inkább dicséret, mint kifogás: az évkönyv még csak novemberben került szétküldésre, holott a naptár is szeptember 1-től augusztus 31-ig szól. Az évkönyvet oly szeretettel várjuk, hogy ez a késői terminus nagy próbára teszi öröme vágyakozó szívünket. Kívánjuk, hogy a katolikus tanítósnak buzgón lapozza ezt a kiváló évkönyvet! — — —

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskola-évre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szer-tartású róm. kath. kisdudóvók, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közgazgatásához. Ara füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanító-nőképző-intézetek számára. Ara 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

HIREK.

Jogi tanácsok. Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács a legutóbb tartott ülésében elfogadta az elnökségnek abbeli előterjesztését, hogy a Tanács Központi Irodája a kath. iskola életére vonatkozó, szóval a kath. tanügygyel összefüggő mindennemű kérdésben jogi tanácsot közvetít a hozzáfutóknak. Kimondta ugyanakkor azt is, hogy a Tanács Központi Irodája figyelemmel kíséri a napi és a tanügyi sajtó híreit s mindazon esetekben mikor a kath. tanügyre, a kath. iskola hatóságaira vagy a kath. tanítóknak vonatkoztatva téves. bántó közlések jelennek meg, a való tényállást kipuhatolja és a helyreigazító közlések közzétételéről gondoskodni fog. **Levelek «Az Országos Kath. Tanügyi Tanács Központi Irodájának»** Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. intézendők.

ertesítette a kath. tanítószolgálatot. A főrendek ülésén meg Csernoch J. érsek, Várady Árpád győri püspök emeltek fel hatalmas szavukat a tanítói fizetések sürgős rendezése érdekében. És minderről a magyar tanítószolgálat annak idején örömmel értesült. És ha még előszámlálhatnók azokat az eseteket, amikor főpóztornaink nem hivatalos formában szorgalmazzák illetékes tényezőknél a tanítói fizetések rendezésének gyors és a közmegegyezést előidéző módon való rendezését, akkor nem írnanak úgy, hogy a főpápok mit sem tesznek, magas befolyásukat nem érvényesítik kellőképpen a tanítók fizetése ügyében. Különben is az Országos Szövetség az őszre egybehívta a tanító egyesületek vezetőségeit s e gyűlésen éppen a Kath. Tanügyi Tanács világi elnöke adta tudtul egyik indítványozó szavaira, hogy a kath. püspöki kar már az év elején a kormány elé terjesztette a tanítói kívánalmakat és hogy a főrendek ülésén a kath. püspöki kar tagjai meggyőző érveléssel sürgették a fizetési ügyben a tanítói kívánalmak gyors teljesítését. Miért nem vesz erről tudomást a Tanító?

—mb—

Tanítók az országgyűlési képviselőknél. A Kath. Tanügyi Tanács elnöksége tudvalevőleg még ez év első felében a tavaszi tanácsülés elé azzal az előterjesztéssel járult, hogy a Kath. Tanítók Országos Bizottságának a tanítói fizetések rendezése ügyében illetékes helyekre juttatott emlékiratát küldöttségileg nyujtanak át az esperesi tanítói körök és az egyházmegyei tanító-egyesületek a területikköz tartozó országgyűlési képviselőknek. Az érdekelt esperesi körök és egyesületek vezetőségei nem is késtek a központ által megküldött emlékiratot a kívánt módon képviselőik jóindulatú támogatásába ajánlani. Számos esetben lapunk be is számolt az ily küldöttségek eljárásának eredményéről. A mozgalomnak ezt a módját, igen helyesen, a Magyar Tanítók Orsz. Szövetsége is kivételre ajánlotta a szövetségébe tartozó egyesületeknek. De ott már úgy látszik, hogy a mozgalom, a tanítói fizetések rendezése érdekében, az anyagi áldozatok hiánya miatt nem talál kivételre. A lapok közlései szerint *Moussong* Géza elnök keserű panaszkepen terjesztette az elnökségi ülés elé, hogy vidéki elnökök beszámolóiból végtelenül szomorúnak látja a fizetésrendezés ügyét. Tudniillik a szeptember 14-iki elnökségi ülés határozata az volt, hogy minden tanítóegyesület küldöttségileg adja át a tanítószolgálat memorandumát a vármegye országgyűlési képviselőinek, azonban eme küldöttségeknek kötelességévé tette az elnökség, hogy a memorandumot előszóval is ismertessék. Most a vidéki elnökségek azt a hírt hozzák, hogy a tanítószolgálat a legtöbb helyen nem hajlandó deputációzni, mivel ennek anyagi költségeit a küldöttség tagjai nem bírják viselni. Ezzel szemben konstatáljuk, hogy a kath. tanító-egyesületek és körök késedelem nélkül tettek eleget a Kath. Tanügyi Tanács felhívásának, úgy, hogy alig van képviselő, aki a kath. tanítók útján a magyar tanítóknak a fizetésügyben kifejezett kívánságairól közvetlenül értesülést nem nyert volna. Megemlítjük, hogy ugyancsak a lapok közlése szerint a szövetség elnöke a kultuszminiszteriumban járt, hogy a fizetésrendezés ügyében tájékozódást szerezzen. Értesítették ott az elnököt, hogy az új javaslattal a tanítószolgálat zöme meg lesz elégedve. (Tehát csak a zöme és miért nem minden hazai tanító!) A fizetésrendezésről szóló javaslat most a pénzügyminiszter előtt fekszik, de addig, semmiesetre sem hozzák nyilvánosságra, míg a

parlament elé nem kerül. A tanítószolgálat körében jogosan végtelen nagy amiatt az elkeseredés, hogy a fizetéstervezetet hét lakattal őrzi a miniszterium, pedig azt a tanítószolgálat bevonásával, nyíltan, megnyugtatóbb módon lehetne megcsinálni. Az államtitkar állítólag kijelentette, hogy januárra minden tanító élvezni fogja az új fizetés előnyeit. —mb—

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Tanítók Évkönyve.

A katolikus tanítószolgálat szeret dolgozni. Mikor az ország tanítóegyesületi lapjai majdnem kizárólag fizetési és szolgálati panaszokkal vannak tele, ugyanakkor a katolikus tanítószolgálat a férfias küzdelem mellett számos olyan tanulmányt és cikket bocsát a kath. tanügyi lapok (*Népnevelő*, *Jövők* stb.) rendelkezésére, melyek nyilvánvalóvá teszik, hogy munkakedve még ennyi megpróbáltatás után sem tört meg. Egyházi pedagógus, képzőtanár, városi és falusi tanító egyforma buzgalommal szolgálja tollával is a valláserkölesös nevelést, a hazafias szellemű és gyakorlati oktatást. Valóságos írói gárda alakul ki immár a gyakorlati kath. pedagógia embereiből. Ezt érzi a kath. tanítószolgálat egyetemessége és egyre nagyobb érdeklődéssel várja a kath. tanügyi lapok számainak megjelenését.

Ámde még nagyobb érdeklődéssel, örömdetes türelmetlenséggel várja a *Tanítók Évkönyvét*, mely ugyan még csak néhány (5) év óta jelenik meg, de máris nélkülözhetetlen irányítója, buzditója, szövegírója, vagyis benső barátja lett a kath. tanítószolgálatnak.

Wohlmuth Ernő, az évkönyv szerkesztője, gondos körültekintéssel oly cikkeket és tanulmányokat sorakoztat benne, amelyek a fölmerült fontosabb tanügyi, valláserköles és társadalmi problémákról mintegy magasabb szempontból szolgáltatnak áttekintést, vagy mélyebb bepillantást engednek valamely kérdés ügyében. Aminek aztán az az örömdetes következménye, hogy a kath. tanítószolgálatot továbbképzésre, részletesebb és bővebb tanulmányozásra serkenti, korezmékkal foglalkoztatja, helyes útra irányítja.

A *Tanítók Évkönyvének* most megjelent 1912—13. évi kötete is ilyen célokat szolgál.

Wohlmuth Ernő szerkesztő *Emberideál* címen a Nietzsche-féle Übermensch-typussal foglalkozik, amelyet teljes leplezetlen brutalitásban és velejárá durvaságában mutat be. Az önzésnek és erőszaknak törvényesítésével szemben a jó embert állítja ideálul. Nietzscheknek — «Ne kiméld felebarátodat» — elvével az Isteni Tanító — «Szeresd felebarátodat, mint magadat» — legfőbb parancsát állítja szembe, mert ebből sarjad az az emberideál, melyet a keresztény kultúra kell, hogy magáénak valljon.

Egy másik német férfiúról, egy igazi szellemóriásról szól *Káth* József cikke: *Goethe, mint*

pedagógus. Egy német Goethe-tanulmány alapján bemutatja Goethe pedagógiai fejlődésének külső körülményeit. Ismerteti Goethe nevelői elveit, idézi számos pedagógiai mondását; különösen «Vilmos mester tanulóévei» és «Vilmos mester vándorévei» ismertetése alapján mutatja be Goethe pedagógiáját. Rámutat arra, hogy az a Goethe, kit a vallástalanok magukénak vallanak, lelki fejlődésének akár kezdő, akár legmagasabb fokán újra és újra kénytelen volt a krisztusi nevelés eszméjéhez folyamodni, mert csak a krisztusi pedagógia alapján lehet morális erővel bíró embert nevelni.

Rovó Lajos az egyre gyakoribb diákönnyilkosságok okát kutatja s egyrészt az elhibázott házi nevelésben, másrészt az iskolába mesterségesen beállított materialisztikus irányban találja meg. Maholnap már az elemi iskolás tanuló is kitelik az öngyilkosság. Egyedüli orvoslás a vallásérköcsi nevelés.

Öveges Kálmán «Uj nyomokon» címmel a mindennapi iskola, ismétlő iskola, ifjúsági egyesület egységes kapcsolatát kívánja és részletezi s pontokba foglalja azokat az intézkedéseket, melyeknek foganatosítása nélkül az iskola nem teljesítheti feladatát az életre való nevelés terén.

A tanító és a tőke viszonyát *Kóródy Miklós* fejtegeti s kimutatja, hogy az iskolában szerzett népműveltségből elsősorban a nagytőkésnek van haszna. Az értéktöbblet létrehozásában a tanítónak is van része s épen ezért abból bizonyos hányad illeti meg. A termelt értéktöbblet viszonyítva a mai tanítói fizetés valóságos kizsákmányolása a tanítósnak.

Győrffy János a büntetőnovella által előidézett nehézségeket ismerteti s javítást célzó ajánlatot kér, melyre a tanítósnak is meghívandó.

A kath. tanítósnak egyik legfőbb kérdését óhajtja orvosolni *Dreisziger Ferenc*, ki az igazgatótanítósnak ír. Számos érveléssel bizonyítja, hogy a kérdés igazságos rendezése megnyírá hasznára lenne az egyháznak is.

Urbányi C. József a Katholikus Iskolaegyesület pártfogását kéri.

Igen gyakorlati kérdést tárgyal *Mayer K.* János kanonok, az egyházi zene lelkes harcosa: *Milyen munka vár a tanítósnakra az egyházi ének és zene kiművelésében?* Több fejezetben igen meggyőzően fordul a tanítósnak és részletezi, miként vihetők keresztül a szükséges reformok hogy a mindenféle oda nem való ének helyett az istentisztelet és templom méltóságának megfelelő módon zengjen Isten dicsőítése.

Éltes Máttyás az értekek gyakorlását tárgyalja. Ezáltal az agy fejlődik, a figyelem feszül. A figyelmet örömezzetek keltesével lehet fokozni.

Cserjesi Károly a tanteremben való torna-gyakorlatokat sorolja elő. Bizony, sok füledt levegőjű iskolában mérhetetlen haszonnal fog járni ennek a tornának alkalmazása; persze kellő szellőztetéssel kapcsolatban.

Külön-külön értékes kis kötetnek is beillenek *Kupa Dömötör* hű *Förster* fordítása: *Iskola és jellem*, — valamint *Németh Gyula* magyarázatai a kis katekizmushoz. Az előbbi az erkölcsnevelési világirodalom egyik legértékesebb remekét ismerteti meg a magyar tanítósnak, a másik pedig a hitoktatás mélyítésére ad vezetőt.

Az irodalmi részen kívül naptárt (az ünnepekről szóló pápai rendelet magyarázatával), bélyegilleték-, pósta-, távirat-, oraterv-táblázatok, iskolai egyházi hatóságok címeit, kath. tanítók orsz. bizottsága, K. Tanügyi Tanács, segélyalap, iskolaegyesület, Ker. tan. orsz. egyesülete stb. adatait tartalmazza az évkönyv, mely a kath. iskolák tankönyvjegyzékét is közli.

A kath. tanítósnak úgy *Wohlmuth Ernő* szerkesztőnek, mint a könyvet elismerése jeléül ingyen adományozó *Szent-István-Társulatnak* igazán nagy elismeréssel és hálával tartozik az Évkönyvért. Ha van rá még megjegyzésünk, az is inkább dicséret, mint kifogás: az évkönyv mégcsak novemberben került szétküldésre, holott a naptár is szeptember 1-től augusztus 31-ig szól. Az évkönyvet oly szeretettel várjuk, hogy ez a késői terminus nagy próbára teszi öröme vágyakozó szívünket. Kívánjuk, hogy a katolikus tanítósnak buzgón lapozza ezt a kiváló évkönyvet! — — —

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskola-évre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szer-tartású róm. kath. kisdudóvók, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közgazgatásához. Ara füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanító-nőképző-intézetek számára. Ara 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

HIREK.

Jogi tanácsok. Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács a legutóbb tartott ülésében elfogadta az elnökségnek abbéli előterjesztését, hogy a Tanács Központi Irodája a kath. iskola életére vonatkozó, szóval a kath. tanügygyel összefüggő mindenemű kérdésben jogi tanácsot közvetít a hozzáfutóknak. Kimondta ugyanakkor azt is, hogy a Tanács Központi Irodája figyelemmel kíséri a napi és a tanügyi sajtó híreit s mindazon esetekben mikor a kath. tanügyre, a kath. iskola hatóságaira vagy a kath. tanítóknak vonatkoztatva téves. bántó közlések jelennek meg, a való tényállást kipuhatolja és a helyreigazító közlések közzétételéről gondoskodni fog. **Levelek «Az Országos Kath. Tanügyi Tanács Központi Irodájának»** Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. intézendők.

Miniszeri határozat tanítói lakbérkülönbözet tárgyában. Tájékoztatóul közöljük a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek tanítói lakbérkülönbözet tárgyában f. évi április hó 24-én 23.662. szám alatt kelt következő határozatát: A róm. kath. iskolaszék Elnökségének Doba. — A magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi április hó 24-én 23.622. szám alatt kelt rendeletére értesitem, hogy a miniszter úr a közigazgatási bizottság múlt évi március hó 24-én 707/911. szám alatt hozott azon határozatát, mellyel a dobai r. kath. iskolaszéket kötelezte, hogy 1910. évi július hó 1-től kezdődőleg Mayer Rezső dobai tanítónak negyedévi előleges részletekben évi 100 korona lakbérkülönbözetet fizessen ki, a dobai r. k. iskolaszék felebbezésére felülvizsgálat alá vevén, azt feloldotta és nevezett tanítót panaszával elutasította, a dobai r. k. egyházközseget a lakbérpótlék fizetése alól felmentette azért, mert az iskolafentartók a nőtlen tanítók lakbérét és lakását az 1907: XXVII. t. c. 2. szakasza alapján a törvényes minimumtól eltérőleg, tehát kisebb mértékűnek is megállapíthatják, ha az általuk adott lakása tisztes lakás követelményének megfelel. Már pedig a tanító nem is állítja, hogy az általa élvezett és neki díjveléülleg is biztosított butorozott lakás a tisztes lakás követelményének meg nem felel és így abból az okból, mert a törvényszerű rendes lakásnál kisebb, a fenti idézett szakasz alapján az iskolafentartót lakpótlék kiszolgáltatására kötelezni nem lehet.

Félarú vasúti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok. A m. kir. államvasut igazgatósága közli: Az állami alkalmazottak és törvényhatósági tisztviselők, továbbá a községi és körjegyzők, a rendezett tanácsú városok tisztviselői, a nem állami tanszemélyzet, valamint az állami és törvényhatósági nyugdíjasok részére kiállított azok a félarú vasúti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok, melyeknek érvénytartama csak az 1914-ik év végével jár le, a jövő 1913. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, Andrassy-út 73—75. sz.) már beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-ig okvetlenül beküldendők. Azok az igazolványok, melyeknek érvénytartama 1912. évi december hó végével megszűnik, birtokosaik által a lejártáig megtartandók, helyettük azonban az 1913. évre, személyenként egy-egy fénykép beküldésével ugyancsak legkésőbb j. évi december hó végéig új igazolványok kiállítása kérelmezendő. Azoknak, akiknek a folyó évben arcképes igazolványuk nem volt, de ilyet a jövő 1913. évre szerezni kívánnak, az igazolvány kiállítását szintén a fent jelzett határidőn belül kell kérelmezniük. Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az újak kiállításáért járó 2 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegeken rovandó le. A postabélyegek a betérjesztendő kérvényre vagy névjegyzékre felragasztandók. Késpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében el nem fogadtatik. A kérvények és a hivatalok részéről betérjesztendő névjegyzékek az előirt záradékkal és a hivatali pecséttel látandók el. Az érdekeltektől hivatalok részéről úgy az érvényesítendő igazolványokról, mint a kiállítandó új igazolványokhoz szükséges fényképekről külön-külön jegyzék készitendő. Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy kérvényeiken a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek, hogy semmiféle

díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Az Udvarhelyi róm. kath. espereskerületi általános tanítóegylet sovideki fiokkore tojzó év nov. 13-an Nyikomalomtalvan tartott gyűlésében foglalkozott a tanítónizetések elodazhatatlan rendezésével s különösen a napi lapok azon hírével, hogy a készenlévő törvényjavaslat javadalmazás tekintében különbséget tesz az állami és felekezeti tanítóság között. Tekintve azt, hogy ezen javaslat országgyűlési tárgyalása előreláthatólag még ez évben bekövetkezik, nehogy e megalázó megkülönböztetés törvényé legyen, elhatározták, hogy felkérk *Giesswein* Sándor dr. preiatust, a Tanügyi Tanács e. elnökét, hogyha szükségét látja es kivihető, hamarosan egy országos tanítói kongresszust hívjon össze Budapestre, melyen e bekövetkeztető megkülönböztetés ellen egyhangulag utakoznaak és ujra kérnők az egyenlősítést az állami tanítók fizetésével. E hír kapcsán megnyugtatasul közölhetjük, hogy a Tanács elnöksége minden lehető elkövetett a kath. tanítóság közismert jogos érdekeinek megvédelmezésére, kivivására. Amint betérjesztik a törvényjavaslatot a parlament elé s így ismeretes lesz minden részletében, a Tanács elnöksége a szükséghez képest rögtön alást foglal s *Giesswein* Sándor dr. ott is egész erellyel síkra fog szállni a kath. tanítóság érdekeiért, ahol e törvényjavaslatnak törvényé kell válnia.

Harangozó és sekrestyési teendőkre a tanítók nem kötelezhetők. Zichy Gyula gróf, pécsi püspök úr ömeltósága e tárgyban legutóbbi körlevelében a következőket közli: A nm. magyar püspöki kar folyó évi április 25. és 26. napjain tartott közös értekezletén a Kath. Tanügyi Tanács beadványára a következő határozatot hozta: «A püspöki kar kimondja, hogy a harangozói és sekrestyési teendők ellátására a tanítókat kötelezni nem kívánja. Azonban, ha valamely tanító a hitközséggel ez irányban külön megállapodni kíván, ebben sem a hitközség, sem a tanító szabadságát nem korlátozza, hanem az intézkedést rábizza a helyi iskolaszékre». Noha egyházmegyében tudtommal ilyen esetek nem forognak fenn, mégis e határozat értelmében egyházmegyém területére elrendelem, hogy a jövőben megválasztandó kántortanítók, kik a harangozósról való gondoskodást és a sekrestyési teendőket elvállalni nem akarják, azok végzésére ne köteleztessenek; hanem az iskolaszékek más módon gondoskodjanak a harangozótási és sekrestyési teendők ellátásáról. Amennyiben a kántortanítói díjvelé (javadalmi jegyzőkönyv) a föntérintett teendők elvégzése címén eddig külön díjazást állapított volna meg, az illető teendőket nem végző kántortanítók jövőre e díjazásban természetesen nem részesülnek. Ennél fogva jövőben kiírandó pályázatoknál a kántori kötelezettségek közül úgy a harangozói, mint a sekrestyési teendők kihagyandók lesznek. Ha azonban a kántortanító mégis maga akar gondoskodni ezen teendőkről, a hitközséggel, illetőleg az iskolaszékkel ez irányban történő írásbeli megállapodás a díjvelében nem szerepelhet. Olyan esetben, amikor az érdekelte tanító vagy kántortanító törzsfizetése az 1000 koronát meg nem haladja, a harangozói és sekrestyési díjak címén felvett fizetésrészletet a hitközség viseli, illetve pótolja. Azon már működő kántortanítók pedig, akik megválasztásuk alkalmával díjveléülleg szerződtek ezen teendőkre, vagy az

eddiggi gyakorlat, vagy az egyházlátogatás jegyzőkönyve kötik őket: ha ezen teendők ellátásáról tovább gondoskodni nem hajlandók, erre vonatkozó elhatározásukat iskolaszéki gyűlésen közölve, esetéről-estéről terjesszék föl hozzám az iskolaszéki elnökök útján. Igaz ugyan, hogy ezáltal oly helyeken, ahol a szóban levő teendők ellátása címén a kántortanító díjlevelében külön díjazás nem szerepelt, egyes hitközségekbe az iskolai, vagy hitközségi költségvetésekbe felveendő némi újabb terhek hármanak; e megterheltetés azonban távolról sincs arányban azon erkölcsi károkkal, amelyek a teendők hanyag ellátásából, vagy azok ellátása körül támadt surlódásokból származtak s a jövőben még inkább származnának s az egyes hitközségek belbékéjét úgy a hitélet, mint a tan- és nevelésügyi mérhetetlen kárára folytonosan veszélyeztetik. Bizvást remélem, hogy tanítóim a nagyméltóságú püspöki kar intencióit és az én jelen rendelkezéseimet teljesen meg fogják érteni és azok szellemében e főltszinre került kérdést a saját hatáskörükben tapintatosan és simán fogják intézni és főpásztori varakozásomnak megfelelően megoldani.

Halálozás. November hónap 14-én az ős koronázó város, Pozsony lakosságát váratlanul mély, őszinte gyász érte. Meghalt aznap Zandt Ödön pápai prelátus, orodi prépost, pozsonyi olvasókanonok, pozsonyvárosi alesperes, belvárosi plébános, a «Pozsony-vidéki R. K. Népevelők Egyesülete»-nek annak megalakulásától kezdve lelkes, buzgó egyházi elnöke. A nem várt haláleset gyászba borította az egész nagy város lakosságát felekezeti különbség nélkül, mert a megboldogult szívjósága, végtelen szeretetreméltósága, szerénysége mindenkit a legmélyebb tiszteletre és nagyrabecsülésre kötelezett iránta. Ritka, szinte páratlan egyéniség volt ő. Szemének anyagi jóságát sugárzó tekintete, egész nemes élű arca, maga az élő, másokat boldogítani igyekvő szeretet volt. Kedves beszéde, megnyerő modora valósággal szuggereálta a vele érintkezőbe a tiszteletet és a rokonérzést személye, akarata iránt. Papi, emberi erényei arra a piedesztálra emelték, akire mint eszményre kell tekinteni. Szigorú papi élet, humánus mély érzület, állandó tevékenység, a társadalmi mozgalmakban a hűke és az egymás megértésének a szelleme jellemezte őt. Mi tanítók benne oly jóakarót, atyai barátot veszítettünk, akire soká, nagyon soká fog állandóan emlékezni úgy Pozsony városának, mint az egész vidékének katolikus tanítósága. Hogy többet ne említsünk, j vetette meg tekintélyes összeggel az alapját a Pozsonyi Kath. Tanítók Segélyegyesületének. Legutóbb, 40 évi áldozópapi jubileuma alkalmából tetemes összeggel járult hozzá a pozsonyi kath. tanítók külön hitközségi nyugdíjalapjához. A pályatétel jutalmazására ő adott évről-évre jutalomdíjakat. A közelmúltban nagyobb összeget ajánlott föl az erkölcsi nevelés, az ő kedvenc tételének kidolgozására. De, ki tudná mindazt elősorolni, ami jót, szépet, nemeset tett. Annak csak a jó Isten a tudója, kinek nevében tette. Zandt prelátus úr nagy előszere-ttel foglalkozott a pedagógiával és e téren irodalmilag is munkálkodott. Értekezési tanügyi lapokban és naptárakban jelentek meg. Értékes munkája: *A gyermeknevelés tíz parancsolata*. Tanítóegyesületi megnyitóbeszédeit, amelyekben magas színvonalon egy-egy aktuális nevelés- vagy tanításügyi kérdést fejtegetett, a *Népevelő* is közölte. Irodalmi munkásságát nagyrészt névtelenül végezte és ami a mai

korban fölötte ritka, szinte irtózott attól, hogy neve, személyisége a nagy nyilvánosság előtt szerepeljen. Kitérő hitoktató volt, aminek fényes bizonyítéka, hogy a *Pozsonyban* székelő *Frigyes* kir. herceg gyermekeinek ő volt a katechétája. Szűk e keret arra, hogy mindazt elősoroljam, amit Zandt prelátus úr élete folyamán jót, üdvöset tett és alkotott. Áldásos tevékenységének nyomai meglátszanak mindenütt és mindenben, ahol hivatása és állásából kifolyóan működött és ezzel megszerezte magának azt a nagy kincset, amit pedig mai nap oly ritkán sikerül megszerezni a közélet terén magas állásban szereplőknek, az általános, osztatlan szeretetet és az ezen alapuló megbecsülést. Ennek a szeretetnek a melege forró könnyeket fakasztott elhunytával minden hívéből. Ez az őszinte szeretet kísérte utolsó útjára és ez a szeretet fogja soká megőrizni emlékét. Legyen édes a példás lelkipásztor és a tanítók igaz pártfogójának örök nyugodalma!

Mihalicza.
A Keszthely-szentgróti esp. ker. tartozó róm. kath. tanítóegyesület őszi közgyűlését f. évi október 23-án, Zalaszentgróton tartotta, Nyers Imre zalazántói főtanító elnöke alatt. A mintegy 60 rendes tagon kívül jelen volt több pap, a helybeli főszolgabíró s számos tanügybarát. A gyűlést szent mise előzte meg, mely után az állami iskolába vonult a tanítóság, melynek egyik termében fél 10 órakor vette kezdetét a gyűlés. A folyó ügyeken kívül felolvasott *Pflanzner* Jolán zalazántói tanítónő a «Tanítónők gyűléséről». A feminisztikus tárgyú felolvasást nagy érdeklődéssel hallgatták végig. Utána a *Rendszabályok*-at tárgyalták. Majd *Bucsy* Aladár égenföldi tanító olvasott föl a következő tételtől: «Hogyan vezetheti a tanító növendékeit szorgalomra és munkásságra.» Végül Nyers Imre elnök így a maga, mint tisztársai nevében lemondott. Ekkor szót kért *Porsozár* Gyula zalavégi tagtárs s az ő ismert ékesszólásával körülbelül ezeket mondotta: Az imént lemondott elnökünk érdemeinek kellő méltatására nem találok eléggé megfelelő szavakat. Az ő munkásságának jutalmazására a sablonos jegyzőkönyvi köszönet kevés; de mert sajnos, anyagiakkal nem rendelkezünk, adjunk neki azt, amink van! Adjuk neki szívünk szeretetét és tiszteletét. Aki egyesületünket 10 évig mint jeles tollú főjegyző, 3 évig buzgó alelnök és 9 évig mint rátermett, tehetséges és fáradhatlan elnök s így a mai nappal éppen 25 évig oly hűségesen szolgálta, az megérdemli mindnyájunk halálját és tiszteletét. Miért is indítványozom, válasszuk meg őt egyesületünk örökös díszelnökének. A gyűlés nagy lelkesedéssel fogadta az indítványt. Nyers Imrét meleg ovációban részesítették s egyhangúlag örökös díszelnöknek megválasztotta. Nyerset az egyesület szerény határain kívül is ismerik. Évek hosszú sora óta agilis tagja a Veszprém egyhalmegyei Tanító egyesület Közponi Bizottságának; újabban a pályamunkabíró 3 tagú bizottságba is beválasztották. Ezenkívül a kath. tanítók országos 100-as bizottságába is, már másod ízben választották be. Így nem méltatlant ért társainak kitüntető szeretete. Ezután megválasztották az új tisztikart. Szavazattöbbséggel elnök lett *Ponauer* Emil nagygyőrői k.-tanító. Egyhangúlag megválasztották: alelnöknek *Horváth* János türjei főtanító; főjegyzőnek *Kemény* Sándor, aljegyzőnek *Effinger* Károly zalazántói oszt.-tanító; pénztárosnak *Jakabos* Dénes alsópáhoki főtanító és könyvtárosnak *Virágh* Sándor kisszentgróti főtanító.

TÁJÉKOZTATÓ.

A hitfelekezeti tanító járandóságai. (G. M.) Az 1907. évi 27. t.-c. 12. §-a értelmében a hitfelekezeti iskolák fennartói kötelesek voltak iskoláikban alkalmazott rendes tanítóknak járandóságait, ha arra azonnal képesek nem voltak, a törvény életbeléptetésétől számított három éven belül, vagyis 1910. június 30-ig, a törvény 2—3. §-iban megállapított legcsekélyebb összegekig biztosí-

tani. Ha szegénységük miatt erre nem képesek, tartoznak legkésőbb 1910. szeptember 30-ig a hiányt pótló államszegélyért a vallás- és közokt. miniszterhez folyamodni. Ha a fenntartó ezen rendelkezésnek eieget nem tett, a 13. §. értelmében a törvényben biztosított járandóságok az iskolafenntartó hitközség terhére biztosítottak tekintetük. Enneffogva a fenntartó a törvény értelmében a kertilletményt 1910. június 30-tól számítva megteríteni köteles.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

B. F. 25. 1. A drágasági pótlékra igénye van, ha nem is élvez államszegélyt. 2. Mind a két osztálytanító köteles az ismétlősöket tanítani. Egyik a kezdőket, a másik a haladókat. 3. Az alapfizetésbe az 1907. évi törvény értelmében a képesítéshez nem kötött foglalkozások után eső díj be nem számítható. — **B. J.** A javadalmi összeírásnál tévedés történt. Az ügyet terjesszék a közigazgatási bíróság döntése elé. — **H. Gy.** A választ megadom, de előbb a kérdést tanulmányozom. — **M. L.** A kérdést csak a közigazgatási bíróság döntheti el, ha alkalmaztatásának módja vitásá tételnek, de a leirtak alapján teljesen megállapítható, hogy hitfelekezeti tanító s így a törvényes intézkedések önré is vonatkoznak. — **S. F.** Beérkezett. **V. Gy. 1.** Nem köteles, de méltányos, hogy a kiutalásig előlegezze a fizetést. 2. Igen, a hitközségi tanító is köteles a gazdasági ismétlő iskolában a közismereti tárgyakat díjtalanul tanítani, ha a hitközségi iskolával kapcsolatosan általánosan ismétlőiskola szervezve nincs. 3. Forduljon közvetlenül a közművelődési tanácshoz. — **G. A.** A hátralekötök behajtásáról az 1907. évi 27. t.-c. végrehajtásához kiadott Utasításunk 10., 11., 21. és 23. §-ai intézkednek. Az Utasítás szövege a Rendtartási Szabályok függelékében szöszert olvasható. — **T. V. Óbecse.** Az információt a miniszteriumhoz beszerzem és az eredményről levélben értesítést küldök. — **F. M. 1.** Folyamodjék a miniszteriumhoz. Megilletti. — **T. D.** Igen. Forduljon tájékoztatásért az illetékes tanfelügyelőséghez. — **G. M., F. B., F. V.** Válaszoltam. — **D. J.** Igen. — **L. S.** Legjobb lesz, ha az illetékes tanfelügyelőséghez intéz kérdést az iskolaszék elnöke. — **Sch. J.** Igen, megkapja. — **H. T.** Forduljon a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz az iskolaszék elnöke kérelemmel **V. Gy.** Lehet, hogy a fizetés-kiutalással egyidejűleg intézkednek. Az iskolaszék elnöke hivatalból intézzen kérdést a kir. tanfelügyelőséghez. — **V. Gy.** Válaszolni fogok. — **B. J.** A régi illeték küldendő be. — **F. J. és N. M.** Forduljanak közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Csatolják mellékleltül hiteles másolatban a leiratot. — **L. A., V. H., G. F.** Válaszoltam. — **H. F.** Forduljon a gyermek érdekében a váci siketnémák intézetének igazgatóságához. Ott ingyenes helyek is vannak. — **E. K. S.** A Kath. Tanítók Országos Eizottságának rendkívüli közgyűlésének idejét még nem tudjuk közölni. Az intézkedéseket csak a törvényjavaslat benyújtása után fogantatosíthatja a Tanács elnöksége; de ekkor azonnal történik intézkedés. Természetesen minden eljárást az a körülmény határoz meg, hogy mit fog tartalmazni a javaslat. — **K. O.** Igénye a félári jegy váltására csak akkor van, ha édesatya is élvezi ezt a kedvezményt. **G. V. Bp.** Figyelmeztetését köszönöm. Az Igaz Szó vonatkozó cikkét elolvastam. Megjegyzésem mindössze annyi rá: aki álnév alatt személyeskedik, nem súlyom, csak levél béka. **E. K.**

A Fónagy-féle dustless» a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala útján szerezhető meg. Miért szükséges a fertőtlenítés «Fónagy-féle dustless»-szel? Sehol a művelt világon annyi piszkot, port és betegséget terjesztő bacillust nem kénytelen lenyelni a hivatalnok, tanító és tanuló, valamint a takarítást végző szolga, mint nálunk a hivatalokban és iskolákban. Ne csodálkozzunk tehát, hogy éppen a mi

hazánk népét pusztítja legnagyobb mértékben a sokféle betegség és különösen a tuberkulózis (tüdővész). Ezeket a nyavalyákat már az ovodában és iskolában szívja magába az apró gyermek, szomorúan látjuk a statisztika adataiból, hogy a halálesetek számának több mint fele iskolás gyermekekből kerül ki. A padlóról felszálló veszedelmes por, a hivatalban és iskolában hivatást teljesítő egyén szervezetébe is bekerül, megrontja és előbb-utóbb tönkre teszi azt. A hatóságok hivatottak elsősorban arra, hogy ezeken a szomorú állapotokon segítsenek: már van lehetőség a por által közvetített veszedelem megszüntetésére. Ennek tudatában a nagym. vall. és közoktatásügyi miniszter úr, az iskoláktól és egyéb intézetektől a «Fónagy-féle dustless-ről» egy évtized alatt gyűjtött tapasztalatokat beszerezte, a miniszterium palotájában is kipróbálta e szert s az összes hivatottak egy-érelmű hozzászólása alapján elrendelte annak kötelező használatát.

A «Fónagy-féle dustless» fertőtlenítőszer használata. A szőnyeggel bevont szerszámhoz 100—150 cm. nyél erősítendő. A szert kissé fel kell rázni, hogy annak állás közben a fenékre leülepedett nehezebb alkatrészei összevegyüljenek, ezután egy olyan edénybe öntendő, amelybe a szőnyeggel bevont kenő szerszám bemartható. A szerrel jól beitatott szerszámmal a tisztára seprert padló vékonyan és egyenlően lesz bekenve. *Mielőtt a bekenet padlók használatba vétetnek, tiszta ronggyal okvetlenül szárazra feltörítendők*, mert ha ez meg nem történik, úgy a padló keményebb részein rendszerint fönnmaradt folyadék bepíszkolhatja a ruhát, cipőt. Az 1—2 hónapoként kopottnak mutakozó helyeket a piassava-seprővel való tisztára seprés után újból be kell kenni. A piassava-seprő használata ezért szükséges, mert ezzel takarítva, a padló állandóan tiszta marad, megtartja üde színét, míg más seprővel a hasadékokba ierakodó port és szennyet kihozni nem lehet, miáltal a padló lassanként sötét barnára változik. A hiányos kezelés folytán esetleg mutakozó hibákat kérjük velünk sürgösen közölni; mind n kérdésre azonnal válaszolunk. Megrendelés. Keményfa (parquett) padlóra 8 □ méterre, fenyőfapadlóra 6 □ méterre számítandó 1 liter «Fónagy-féle dustless». Ha a padló évek óta van használatban, kissé kopott és a padló-közök kiszélesedtek, az esetben 5 □ méterre kell 1 litert számítani az első bekenéshez. Karbantartás céljára, ha rendszeren minden hónapban egyszer a kopottnak látszó részek kijavítatnak, egy egész évre számítandó akkora mennyiségű szer, amekkora az első bekenéshez számítottatik. Pl. ha az első bekenéshez 10 liter szükségeltetik, akkor a karbantartásra is 10 litert kell megrendelni, egész évre. Egy ember óránként 80 □ métert kenhet be. Szerszám annyi szükséges, ahány személy a bekenést végzi. Piassava-seprő minden szolga részére 1—1 darab. A megrendelésben kitüntetendő a legközelebbi vasuti, hajó vagy postaállomás, továbbá aláírason kívül az intézet vagy község hivatali bélyegzőjével is ellátandó a megrendelőlevél. Árjegyzék: 1 liter «Fónagy-féle dustless» 1 korona, 1 szerszám 1 korona, 1 piassava seprő 1.60 korona a postaköltség felszámításával. 30 litertől kezdve bérmentes szállítás. (A megrendelhető legkisebb mennyiség 5 liter). Bádogtartányok beszerzési árban, nagyság szerint esznek felszámítva és franco visszaküldhetők. **Megrendelések a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. intézendők.**

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szá-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefiztetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

Az ardnánfalvai kántortanítói állásra, de csak a taní-
tói teendőkre, 6 hónapra segédtanító, vagy tanítónő
kerestetik. Fizetése havi 80 kor. és lakás Pályázati
határidő *december 3-ig*. Az állás azonnal elfoglalandó.
1708 1—1

Csolnoki (Esztergom m.) róm. kath. kántortanítói ál-
lásra pályázat hirdetik. Javadalmazás: rendes lakás,
12 hold 1268 ööl szántóföld; szántást, behordást hivek
végzik 9 holdon, 493 ööl kert, 27 ürméter hasábfu,
melyből 7 méter az iskola fűtésére fordítandó; bányától
30 méterre ingyenes kőszén. Késszpénz 691.72 kor. Né-
met nyelv teljes ismerete okvetlen szűkösséges. Választás
dec. 5-én délelőtt 10 órákor. Személyes megjelenés
kivánatik. Felszerelt kérvények *Zahradka Ferenc* plébá-
nóshoz küldendők. Utiköltség nem térítetik meg.
1711 1—1

A barsfüssi róm. kath. anyaegyházhoz tartozó **Rendve**
fiókegyház ujonnan szervezett második tanítói állására
dec 1-ig pályázat hirdetik. Javadalmazása: a község-
től 100 kor., kertválság 20 kor., államségély 900 kor.
Lakása egy bútorozott szoba. Kötelessége: az iskola-
szék és ismétlősök vallásos tanítása. Az állomás azon-
nal elfoglalandó. A kérvény felszerelten *Jaross Károly*
plébános és iskolaszéki elnökhöz Barsfüssre küldendő.
1720 1—1

Pályázat a **kereszturi** róm. kath. iskola másodtanítói
állítására, amelyre tanítónők is pályázhatnak. Javadalma-
zása: községtől 200 kor., államségélyből 800 kor., csinos
új lakás, kertilletmény 20 kor. Kötelessége: az iskola-
szék által reabizandó osztályok vezetése. Tót nyelv
ismerete kívánatos. Folyamodványok *nov. 30-ig* a kis-
tapolcsányi plébániára (Bars megye) küldendők.
1742 1—1

A **pozsonyárfői** róm. kath. iskolához a május végeig
terjedő szorgalmi időre helyettes tanító kerestetik. Fize-
tése havonta 1000 koronának 12-ed része, egy bútorozott
szoba. Tanít egy osztályt és az ismétlősöket felváltva a
másik tanítóval. Tót nyelv ismerete szükséges. Az állás
dec. 1-én elfoglalandó. Ajánlatok az iskolaszékhez kü-
ldendők.
1728 1—1

Középturi kántortanítói állásra a pályázati határidő
meghosszabbították, választás *dec. 1-én*, 10 órákor lesz.
Tóth Ignác, plébános.
1739 1—1

Pozsonyhídegkúti (vasuti állomástól Lamacstól 20 perc,
Pozsony mellett) róm. kath. kántortanítóságra, mely
nyugdíjazás folytán megüresedett, *dec. 7-ig* pályázat
hirdetik. Javadalmazása: herceg Pálffy Miklós épüle-
tében két szoba, konyha, kamra, pince, padlás, faszín,
udvar, házikert, községtől késszpénzben 457.20 kor., egy
szántóföld jelenleg bérbeadva 40 koronáért, stólában és
terményben legalacsonyabb számításal 186.80 korona,
államségély és tandíjkárpótlás 326 kor. Azonkívül mise-
alapítványok, offertoriumok és kegyuri adomány, kér-
vényre 8 méter tűzifa. Esetleg kántori drágasági, illetve
személyi pótlék. Iskolafejlesztés legrövidebb időn belül.

Tannyelv tót-magyar. Állás azonnal elfoglalandó. Posta
helyben. *Moys Antal*, lelkész. 1736 1—2

Egri érseki megye.

A nyiregyházi róm. kath. iskolaszék **királytelek sző-
lőskerti** iskolájánál megüresedett rendes tanító állásra
pályázatot hirdet. Javadalom: 1100 kor. fizetés, termé-
szeteni lakás és kert. Keresztlevél, oklevél, működési és
családi állapotot igazoló okmányokkal felszerelt kérvé-
nyek fenti iskolaszék címére *dec. 5-ig* Nyiregyházára
küldendők. Nős pályázók előnyben részesülnek.
1743 1—2

Napkor anyaegyház részére f. tanév végéig okl. he-
lyettes kántortanítói keresek. Fizetése lakáson kívül havi
100 kor. és stóla. Ügves kántorok, jó énekesek okmá-
nyaikat mielőbb küldjék postán a napkori plébániahiva-
talhoz. Az állomás azonnal elfoglalandó, amint a pá-
lyázó értesítést nyer. 1704 1—1

Istenmezejei róm. kath. iskolához helyettes kántor-
tanító kerestetik, évi díja 800 kor. Pályázati határidő
nov. 30. Kérvények *nov. 30-ig Vágó Lajos* lelkész,
Erdőkövesd (Heves m.) küldendők. 1738 1—1

Győri püspöki megye.

A **mosonszentandrás**i róm. kath. osztálytanító katonai
szolgálatra folytan okl. helyettes tanító vagy tanítónő
kerestetik. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek.
A helyettesítés tart június 1-ig. Fizetés havonként 66.66
kor. és egy bútorozott szoba. Sürgős jelentkezést kérek.
Iskolaszéki elnök. 1730 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **kishegyesi** (Bács m.) róm. kath. elemi iskolánál
nyugdíjazás következtében megüresedett férfitanítói állo-
másra *dec. hó 8-ig* ezennel pályázat hirdetik. Az állo-
más javadalma: 1. a község pénztárából évi 40 kor.
havi előleges fizetéssel, 2. 15 p. mérő búza megváltása
120 kor., 3. 2 ööl tűzifa megváltása 60 kor., 4. 3 ööl
fűtőszalma megváltása 30 kor., 5. 11 hold 1360 ööl
szántóföld haszonélvezete adóterherrel, 6. szabad lakás.
A megválasztott köteles az állomást haladéktalanul a
megerősítés után elfoglalni. Az iskolaszék által időnként
kijelölendő osztályt fogja vezetni, és az ismétlőiskolában,
ha úgy kívánatik, külön díj nélkül működni, szükség
esetén templomban és temetéseken a kántori teendőkben
segédkezni. Köteles a «Bács-tisza» vidéki róm. kath. ta-
nítóegyletnek tagjává lenni. A szabályszerűleg felszerelt
és az iskolaszékre címzett folyamodvány az előjelölt
napig Ft. *Schüdl Ignác* kerületi esperes és plébános
úrhoz. Kossuthfalva (Bács m.) küldendő. Ha az ímént
jelzett állomás előléptetés által töltetik be, akkor ürese-
des-be jön szintén férfitanítói állomás a következő jave-
dalmazással: 1. a község pénztárából havi előleges fi-
zetéssel 400 kor. 2. a templomnál kezelt kath. iskolai
alappól évi 400 kor., ugyanebből 150 kor. lakbér, ha
nős lesz kiegészítetik 300 koronára. Fizetékiegészítésül

mint eddig is 200 kor., államsegély kérik. A megválasztott kötelességei mint az előbbi állomásnál. A folyamodvány szintén *dec. 8-ig* nyújtandó be. A pályázati folyamodványban világosan kiteendő, hogy esetleg az utóbbi állomásra is pályázik-e a folyamodó. 1703 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Hegyhelyi nagyközség (Trencsén m.) róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: hitközségtől 600 kor., egyházmegyei hivataltól megváltott stóla címén 168 kor., alapítványi misék után 20 kor., államsegély 154 kor., iskola fűlésére szánt fából 58 kor. érték, összesen 1000 kor., kántori drágasági pótlék 200 kor., irodai átalány 40 kor., iskolai szolgáltatásra 40 kor., összesen 280 kor., két szoba, konyha, kamra, faszín, kert, temetések, imádságok, offera Kolda, ha házszenelésen résztvesz. Kötelességei: kántori teendőnek mindennapi teljesítése helyi viszonyok szerint, központi róm. kath. osztatlan iskola mindennapi és ismétlős növendékeinek tanítása, általában «Rendszabályok» pontos betartása. Pályázati határidő és választás napja *nov. 28.* Személyes megjelenés szükséges. Állás elfoglalandó, amint mostani kántorunk eltávozik. *Zatkovics Antal*, esperes. 1702 2-2

A morvamogyoródi (Trencsén m., u. p. helyben) völgyi róm. kath. iskolához tanító vagy tanítónő keresetik. Javadalma: kétszobás lakás, kert és 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *nov. hó 30-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1680 2-2

A vághegyesi róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. A kellőn felszerelt kérvények *Kmetyhó Károly dr.* plébános címére Vágtapolcára (Zsolna mellett) küldendők, még pedig *dec. 8-ig.* 1712 1-2

Lótosi (Trencsén m., u. p. Obeszterce) tanítói állásra pályázat hirdettek. Pályázhatnak okl. tanítók vagy tanítónők. Tannyelv tót, magyar. Fizetés 1020 kor., egy szobából áll lakás. Ezen osztálytanítói állásra a folyamodványok *nov. 28-ig* benyújtandók. Az állás azonnal elfoglalandó. *Greben János* plébános. 1714 1-1

A trencsénelmeci (Trencsén m.) róm. kath. elemi népiskolához tanítói állásra pályázat hirdettek *nov. 25-iki* határidővel. Fizetése: hitközségtől 800 kor., államsegély 200 kor., egy szoba s faátalány. *Tichy Cölesztin* iskolaszéki elnök. 1705 1-1

A «Népnevelő» 44. számában hirdett **felsőszúcsi** róm. kath. kántortanítói állásra újból pályázat hirdettek. Jövedelme: lásd «Népnevelő» 44. számát. Pályázhatnak okl. kántortanítók, akik a magyar és tót nyelvben teljes jártassággal bírnak. Nős kántortanító, akinek felesége okl. tanítónő, előnyben részesül. Pályázatok *Aleithner József* plébános címére küldendők. Választás *nov. 28-án* lesz. 1716 1-1

Felsőszúcsi első róm. kath. tanítói állásra újból pályázat hirdettek. Jövedelme: lásd «Népnevelő» 44. számát. Pályázhatnak magyar és tótul tudó okl. tanítók és tanítónők. Pályázatok *Aleithner József* plébános címére küldendők. Választás *nov. 28-án* lesz. 1717 1-1

A «Népnevelő» 44. számában hirdett **zsolnalitvai** róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 8-iki* határidővel újból pályázatot hirdet az iskolaszék. 1737 1-1

A trencsénhosszúmezői róm. kath. felekezeti alsóvégi iskolánál II-od tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom: 800 kor. hitközségtől 200 kor. államsegély, egy szobából álló lakás, két öl kemény tűzifa ismétlőiskola

vezetéseért, kertilletmény. Pályázhatnak tanítónők is. Tót nyelv ismerete szükséges. Határidő *november 30.* *Iskolaszéki elnökség.* 1732 1-1

Pécsi egyházmegye.

A paksi róm. kath. fiúiskolához, a tanév végeig, helyettes tanítót, vagy tanítónőt keresünk. Fizetése: havi 80 kor. és lakás. Kötelessége: az igazgató által kijelölt osztályt, vagy osztályokat vezetni és ha férfitanító választatik meg, úgy a kántorságban segídeni. Kérvények főt. *Virágh Ferenc* tb. pápai káplán plébános úrhoz küldendők. Határidő *november 30.* *Bors József*, igazgató. 1744 1-1

Alsómocsoládi (Baranya) róm. kath. iskolánál a II. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: államtól 900 kor., hitközségtől 100 kor. fizetés, 200 kor. lakbér és 20 kor. kertilletmény. Kötelessége: a reabízott mindennapi és ismétlőiskolásokat oktatni, hittant emlégtetni, a tanulókat istentiszteletre felvezetni s rájuk felügyelni, szükség esetén a kántort helyettesíteni és a pécs egyházmegyei tanító-egyesületbe belépni. Az állás azonnal elfoglalandó. Nőtanító is pályázhat, ki megválasztás esetén a leányokat kézimunkára oktatni köteles. Pályázati határidő *december 7.* *Róm. Kath. Iskolaszék.* 1710 1-1

Pályázat: a **cecsekpölöskei** kántortanítói állásra *dec. 2-ig* választás *dec. 3-án.* Jövedelme: hitközségtől negyedévi részletekben 600 kor., két öl fa 36 kor., stoláris 10 kor., a politikai községtől 200 kor. Fizetékiegészítés az államtól 154 kor. Lakás 2 szoba, konyha, éléskamra, mosókonyha, istálló, sertésöl, kert. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolásokat tanítani, a kántoriakat végezni. A pécs egyházmegyei tanítóegyesületbe belépni. Tannyelv magyar, a német nyelv bírása előnyös, személyes megjelenés kívánatos. Az állás kinevezés után elfoglalandó. *Kemény Boldizsár*, esperes-plébános. 1735 1-1

A sásdi (Baranya m.) plébániához tartozó **Hörnyék** fiókközségben megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: megfelelő lakás és házikerten kívül 2 kat. hold 564 □ öl szántóföld, 4 öl tűzifa, párbér mintegy 130 házaspártól, készpénz és 208 kor. államsegély 1000 koronáig kiegészítve. Tannyelv magyar, de a német nyelv tudása is kötelező, mivel temetéseknél a német nyelv is használatos. Kötelessége a köznapi és ismétlő tanköteleseket oktatni, a helyi kántori teendőket elvégezni (templom nincs) díjlevél szerint. Személyes megjelenés nem szükséges, de óhajják az iskolaszéki tagok. Pályázati határidő *dec. 2.* *Szücs József* iskolaszéki elnök. 1722 1-1

Lengyeli (Tolna m.) róm. kath. osztálytanítói állásra a «Népnevelő» 46. számában közzé tett pályázati felhívást *dec. 7* határidővel az iskolaszék megújítja. 1725 1-1

Rozsnyói püspöki megye.

Uzapanyiti (pósta Felsőbalog, Gömör) róm. kath. kántortanítói állás *december 4-ig* beötendő. Fizetése 1000 kor., ebből 938 kor. nyugtára. Lakása szoba, konyha és egyéb mellékhelyiségek, továbbá kert és rét. Tanterem és lakás építés előtt áll. Tankötelesek száma 25. Személyes megjelenés előnyös. *Szántó Ferenc* plébános. 1706 1-1

A sőregi róm. kath. iskolaszék az ujonnan szervezett tanítónői állásra *nov. 30-ig* pályázatot hirdet. Jövedelme: lakás, 20 kor. kerpótlék, 1000 kor. törzsifetés, melyből 900 kor. államsegély. Kötelessége az I-II. osztály és az ismétlősök tanítása. Kérvények a sőregi plébániai hivatalhoz küldendők. Sőreg (Gömör m.) p. *Ajnácskó.* 1745 1-1

Székesfehérvári egyházmegye.

Gánti (Fejér m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 1. stóla 18 kor., 2. tandíj 51-40 kor., 3. párbér 60½ mérő rozs 361-26 kor., 4. párpénz 33 74 kor., 5. 6 hold 1156 □ öl szántó, 994 □ öl rét, 583 □ öl legelő 312-20 kor., 6. a földeket a hívek három hold kivételével megmunkálják 20 kor., mely értékösszeg, ha a földek egyházi főhatósági jóváhagyással bérbeadják, készpénzben fizetetik, 7. adó 33 60 kor. a köz-ég által fizetetik, 8. 5 □ öl tűzifa 120 kor., 9. hazahordás és vágás 40 kor., 10. vallásalapból 53-28 kor., 11. két malomúvar 12 kor., 12. legeltetési jog 40 kor. Lakása két szoba s mellék-helyiségek. Az urasígtól 14 m. kemény tűzifa ajándék évenként. Kötelessége a III—VI. osztott mindennapi és az ismétlőiskolások vallásos nevelése és tanítása s az összes kántori teendők végzése. A hitközség német lévén, a német nyelv bírása kötelező. Pályázati kérvények *dec. 5-ig* aulirothoz küldendők, amely napon a próba is megtartatik. *Gallowich József*, plébános. 1721 1—1

Szepesi püspöki megye.

Liptókirálynemeslubellai róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek *dec. 4-ig*. Tanítónők is pályázhatnak. Tót nyelv szükségeltetik. Jövedelme államsegéllyel 1000 kor., szép lakás mellékhelyiségekkel, kerttel. Kérvények az iskolaszékre küldendők. 1678 2—2

A «Népnevelő» 41. számában hirdetett **liptószent-erzsébetkelecsényi** kántortanítói állásra a pályázat *dec. 4-ig* meghosszabbítottatott. 1677 2—2

Felsőláposi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: a hitközségtől készpénzben 721 kor.; ingatlanok hozadék értéke 47 kor.; termények értéke 310 kor.; be nem számítható jarandóságok értéke 64 kor., szép emeletes lakás. Határidő *dec. 2. Gergye István* pléb. 1709 1—1

Podvilki (Arva m.) róm. kath. II. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Törvényes fizetés államsegéllyel, 20 kor. kertiletmény, tisztességes lakás. Folyamodványok Podvilkra róm. kath. iskolaszékre címezve *dec. 1-ig* küldendők. Tót nyelv ismerete kötelező. Nők is pályázhatnak. 1726 1—1

Liptó-Háromszléc község (u. p. Nagyselmec) róm. kath. kántortanítói állomásra *dec. hó 12-re* pályázat hirdettek. Az állomás tanítói és kántori összjövedelme készpénzben és terményekben, negyedévi előleges részekben: 1244 60 kor. A javadalmi jegyzőkönyvbe be nem vett jövedelem szintén jelentékeny. Törvénynek megfelelő kényelmes lakás. Törvényileg megszabott korpótlék a község pénztárából folyósítatik. A kelőleg felszerelt folyamodványok a liptó-háromszléczi iskolaszék címére küldendők. Az állás azonnal elfoglalható. Házastanítók határozott előnyben részesülnek. Személyes megjelenés előnyösebb. *Maxián Albin* plébános, isk. sz. elnök. 1740 1—1

A **felsőlipnicai** (Arva m.) kath. elemi iskoláról tanítói állomásra *dec. 10-ig* pályázat hirdettek. Fizetése: államsegély 400 kor., a hitközségtől 600 kor., 6 méter tűzifa és 20 kor. kertiletmény. Lakása áll 2 szoba, (egyik a legszükségesebb bútorzattal) konyha és éléskamrából. Vasútiépítés folyamatban. Személyesen megjelenőnek a legmesszebb menő előny. Kérvények

Szombathelyi egyházmegye.

A **vashosszúfalui** róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói, illetőleg tanítónői állásra újból pályázatot hirdet. Fizetése: államsegély 400 kor., a hitközségtől 600 kor., 6 méter tűzifa és 20 kor. kertiletmény. Lakása áll 2 szoba, (egyik a legszükségesebb bútorzattal) konyha és éléskamrából. Vasútiépítés folyamatban. Személyesen megjelenőnek a legmesszebb menő előny. Kérvények

dec. 2-ig **Dávid László** plébános ur címére Hosszúszepre tegre (Vas m.) intézendők. Jelölt nincs. Az állás azonnal elfoglalható. *Iskolaszék.* 1723 1—1

Pályázat a **rábafüzesi** II. osztálytanítói állásra. Javadalma: külön épület 2 szobás lakás; konyha; kamra; pince és kis gazdasági épületek; kis konyhakerttel, államsegély 900 kor.; a hitközségtől 100 kor.; kertiletmény 20 kor. Zeneérett aki a dalárdát tartja külön díjazás és mellékjövedelem. Nyelv magyar és német. Csak férfitanító pályázhat. Ajánlatok róm. kath. iskolaszéki elnökség Rábakeresztur (Vas m.) 1704 1—1

Szakonyfalui róm. kath. iskolaszék a tanító katonai szolgálata miatt a tanév terjedő időre tanítót vagy tanítónőt keres. Pályázat *nov. 30-án* jár le. Javadalmazása havi 83 kor., lakás és 2 öl puhafa, házhoz szállítva. Szentgotthárd vasuti állomástól 4 km. fekszik. Folyamodások *Koczán István* címere Apátistvánfalva (Vas m.) Posta helyben küldendők. 1715 1—1

Pinkamiskei (Vas m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma államsegéllyel 1000 kor., egy kis bútorozott szoba, 3 öl tűzifa, melyből tanterem is fűtendő, 20 kor. kertiletmény. Kötelessége az alsóbb osztályokat tanítani, a gyermekeket templomba vezetni s rájuk ott felügyelni, az ismétlősöket felváltva oktatni s ha férfi választatik, a kántorságban díj nélkül segédkezni. Tannyelv magyar és német, pályázhatnak tanítónők is. Kérvények *dec. 5-ig*, mely napon a választás is meglesz, a pinkamiskei róm. kath. plébániahivatalra küldendők, *Iskolaszék.* 1719 1—1

A «Népnevelő» f. évi 46. számában hirdetett **pónici** osztálytanítói állás *dec. 1-iki* határnappal meghosszabbítottatik. 1727 1—1

Az **alsóbogodi** (Zala m.) elemi iskolához *dec. 1-re* osztálytanító kerestetik. Fizetése: 900 kor. államsegély, 120 kor. hitközségtől, lakás 1 szoba, faházzal. Kötelessége díjlevél szerint. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Állás azonnal elfoglalható. 1729 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **balatonberényi** (fürdőhely) róm. kath. oszt. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: államsegély 600 kor., hitközségtől 400 kor., 20 kor. kertiletmény, bútorozott szoba fűtéssel. Kötelessége díjlevélben vannak megállapítva. Kántorságban segédkezni tartozik. Okmányok *november 30-ig* beküldendők. Állás azonnal elfoglalható. *Iskolaszék.* 1746 1—1

A **jásdi** róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: egyszobás lakás bútor nélkül; fajárandóság 24 kor., kertiletmény 20 kor., a hitközségtől 400 kor., államsegély 600 kor. Kötelessége díjlevél szerint. Választás *nov. 28.* délelőtt 10 órakor lesz. Az állás azonnal elfoglalható. *Iskolaszék.* Jásd, p. Tés (Veszprém m.) 1679 2—2

A **borzavári** (Veszprém m.) róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra hirdetett pályázatot *dec. 2-iki* határidővel megújítjuk. A megválasztott tanító, vagy tanítónő az állást azonnal elfoglalja. Pályázatok *Szilágyi Jenő* iskolaszéki elnökhöz Borzavárra küldendők. 1724 1—1

Kántorságban s tanításban gyakorlott tanító helyettesi állást keres. Kitünően orgonál és jó hangja van, józan és szerény. Megkeresések *Patyondy Lajos* kántortanítóhoz Sajókázára (Borsod m.) intézendők, 1741 1—1

Ksegítő, esetleg helyettes tanítónak ajánlkozik kántorságban teljesen jártas nyug. tanító. Megkeresés *Néss János*, (50 éves) Veszprém m., Csót intézendő. 1718 1—1

Cserélek Bácskának egyik szabadkirályi városából Heves-, Borsod-, Szolnok vagy Pest m. területén működő róm. kath. kántorral, vagy kántortanítóval. Jövedelmem 4300 kor. készpénzben, amelyből 2400 kor. nyugdíjba számít. Főgimnázium, felső kereskedelmi iskola, fiú és leány polgári iskola helyben van. Ajánlatokat *Kovács Dezsőnek*, Eger, Szervita-utca kérek. 1734 1—2

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér. Kőbölkúton (Észtergom m.) 1474—15

CSODA-

rajzmintatár 1 könyvben, amely a népiskola mind a hat osztályában tanítandó rajzokat módszere, kidolgozásban, részben színes képekkel tartalmazza. — Megrendelhető 170 K előleges beküldése mellett

(Maros-Torda vm.) 1733—2
Sabó Dénes tanítónál, Ehed.

„KARÁCSONYRA“

minden kántornak nélkülözhetetlen a „SZENI KARÁCSONY“ című énekgyűjtemény, mert talált benne pasztoralét, fértikart, orgonára egy- és kétszólamra írott darabokat összesen ötven számban. 4 korona beküldése ellenében bérmentve, ajánlottan küldi: **LUSPAY KALMÁN** tanító **EGER**. Úgyanitt rendelhető meg a „KATH. KÁNTOR“. Félévre 5 K. 1713—1

Legjobb népiskolai daloskönyv a „KIS MUZSIKUS“!

100 gyönyörű magyar népdal *iskolai szöveggel*, 2 gyermekszólamra. Az «Orsz. Kath. Tanügyi Tanács» által approbálva. I—II. füzet ára 1 kor. 60 fill. Kotta nélkül a *falusi gyermekek részére* 40 fill.

Megrendelhető a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL
(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Népiskolai címtáblák

45×60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ólmozott acélbádoglemezből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címmel ellátva darabonként **15 koronáért** megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv. társaság.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. szám.
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278

Elismert elsőrangú műrecek csak a **Zimmermann-féle** harmoniumok!

Az előkelő valódi **Zimmermann-féle**

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London,

50 új gyásmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 26—39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

Karácsonyi zene!!!

Jézus élete. Két hangra 1 kor. — Karácsonyesti örömeinek. Két hangra 1 kor. — C. G. D. dudajáték, darabonként 1 kor. — Á. E. dur dudajáték, darabonként 75 fill. — Összes hangnemekből praludiumok 4 kor. — Miatyánk, Üdvözlégy, 2 kor. — Népszövetségi induló, fértikart 75 fill. — Tanító induló, 1 kor. — Abándok, Álmok 12 szép magyar dal 3 korona. Kapható:

KONTOR ELEK kollégánknál. 1642—1
Budapest, II. ker., Albrecht út 7.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

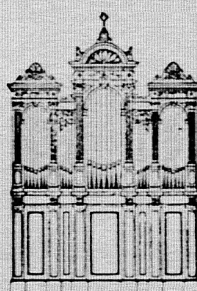
RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilámos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállít. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít. Mindennemű orgonajavításokat és hangolókat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

Tervezeteiket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld. 64 2—52

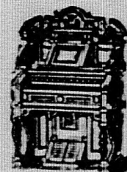

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szeminaryumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig

Tanároknak s lelkészeknek különösen szíveskedem. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianínókról.